

УДК 32-027

Н.М. Семке, кандидат філософських наук, доцент
 Національний технічний університет Харківський політехнічний інститут»
 м. Харків, Україна

ПОТЕНЦІАЛ ДИСЦИПЛІНИ СОЦІОЛОГІЯ ПРАЦІ В САМОРОЗВИТКУ І В САМОВДОСКОНАЛЕННІ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ

В сучасних умовах спостерігаються певні проблеми в підготовці конкурентоспроможних молодих фахівців, особливо в частині їх здатності швидко адаптуватися до мінливих умов життєдіяльності. Країні потрібні не стільки високо кваліфіковані фахівці вузького профілю, які мають високий рівень інтелекту, скільки майбутні керівники, менеджери які володіють високими моральними якостями, високим рівнем самоактуалізації, вміють працювати в команді, вирішувати конфлікти, розбиратися в людях і т. д. Більш того, випускник технічного вузу повинен бути духовно багатогою особистістю, інтелігентом. Вирішення цієї задачі неможливе без гуманітаризації вищої технічної освіти. Гуманітаризація освітнього процесу у вищих технічних навчальних закладах – це багатоаспектне явище, зумовлене об'єктивними і суб'єктивними потребами у всебічному гармонійному розвитку особистості для реалізації у професії, суспільстві і приватній сфері життя.

Розглядаючи питання гуманізації та гуманітаризації навчально-виховного процесу у вищих технічних навчальних закладах, ми повинні мати на увазі, що інженерна освіта ХХІ століття обов'язково повинна враховувати нові відношення інженерної діяльності з навколишнім середовищем, суспільством, людиною. Вона повинна мати гуманний характер, не шкодити природі, суспільству, гармонізувати з ними. Єдиний шлях зміни погляду інженера та інших працівників технічної сфери на сутність своєї діяльності лежить через гуманізацію та гуманітаризацію освіти. Отже, кінцевою метою вищої технічної освіти, яка заснована на принципах гуманізації та гуманітаризації повинно стати виховання не лише фахівця, а насамперед суспільно активної свідомої особистості.

В навчальних планах технічних напрямків підготовки бакалаврів за останнє десятиліття значно скорочено обсяг викладання соціально-гуманітарних дисциплін. Навіть серед дисциплін вільного вибору студентам технічних спеціальностей їх не завжди пропонують. В той же час кожна освітньо-професійна програма містить перелік загальних компетенцій що не залежать від предметної області, але важливі для успішної подальшої професійної та соціальної діяльності здобувача в різних галузях та для його особистісного розвитку. Серед них звернемо увагу на наступні: здатність до адаптації та дії в новій ситуації, здатність працювати в команді, здатність планувати та управляти часом, вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми, навички міжособистісної взаємодії. Всі ці компетенції в тій чи іншій мірі формуються при викладанні такої дисципліни як «Соціологія праці».

Ця дисципліна може бути запропонована студентам технічних вузів як вибіркова, адже кожний із них з'явиться на ринку праці, де діють свої закони, які постійно змінюються. Протягом останніх десятиліть підходи до природи

праці, зайнятості, мотивації та інших аспектів її функціонування неодноразово кардинально змінювались. Будь-яка країна формує свій ринок праці з урахуванням національної специфіки, стану і напрямів розвитку власної економіки. Кожній державі притаманні свої особливості формування ринку праці, зумовлені ресурсними, географічними, економічними, політичними та іншими причинами. Ознайомлення в курсі соціології праці з напрямками функціонування сучасного ринку праці і особливостями його формування в Україні розширить можливості випускників вузу знайти своє місце в сфері праці.

Як складеться трудовий шлях молодого спеціаліста багато в чому буде залежати від його ставлення до праці, розуміння особливостей соціально-трудової поведінки в умовах ринкової економіки. Соціологія праці вивчає трудову діяльність як соціальний процес, як необхідну умову життєдіяльності людини і суспільства, а також розглядає соціальні чинники підвищення ефективності праці, вплив науково-технічних і соціальних умов на ставлення людей до неї.

Особлива увага в соціології праці приділяється трудовому колективу і взаємовідносинам які в ньому складаються. Навіть в умовах дистанційної роботи все рівно працівник має зв'язок з колективом. Тож розгляд нових форм організації праці в трудовому колективі, специфіка його функціонування в сфері приватного бізнесу, причини і шляхи вирішення соціально-трудових конфліктів, проблеми керівництва і лідерства в трудовому колективі стануть у пригоді молодому спеціалісту.

Процес трудової адаптації не оминає жодного працівника, незалежно від освіти чи спеціальності. Трудова адаптація є одним з важливих етапів його трудової діяльності. Успішність адаптації багато в чому визначає ефективність, якість подальшої роботи. Не менш важливо, що трудова адаптація виступає в якості одного з провідних чинників самореалізації працівника в трудовій сфері, механізмом його трудової кар'єри. Зрозуміло, що із зростанням динамізму у суспільному та економічному житті країни, переходом до ринкових відносин істотно зростає роль трудової адаптації, ускладнюються її умови. Ці та інші чинники актуалізують науковий і практичний інтерес до управління трудовою адаптацією. Швидкість адаптації залежить від багатьох чинників. В середньому термін адаптації складає від 3-х місяців до 3-х років (залежно від категорії працівників і особливостей трудової ситуації).

Також в курсі «Соціології праці» розглядаються питання трудової мобільності та трудової міграції, які в наш час набули особливого значення та визивають підвищену цікавість зі сторони молоді.

З метою закріплення знань, які студент здобуває у процесі лекційних занять на практичних заняттях проводяться ділові ігри. Застосування яких під час навчання дає змогу максимально наблизити навчальний процес до практичної діяльності, врахувати реалії сьогодення, приймати рішення в умовах конфліктних ситуацій, відстоювати свої пропозиції, розвивати в учасників гри колективізм та відчуття команди. Такі заняття сприяють формуванню у студентів навичок самоконтролю, стресостійкості, винахідливості,

комунікабельності, креативності. Саме такі якості випускників ВНЗ будуть їх безперечною перевагою при подальшому працевлаштуванні.

УДК 342.1

К. А. Щитова, здобувачка вищої освіти
Харківський національний університет будівництва та архітектури
м. Харків, Україна

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПРАВОВОГО ЗАХИСТУ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ ПРОСТОРИ

Одним з найважливіших об'єктів, що слугують захистом в інформаційному просторі є інформація. Поняття “інформація” сьогодні залишається найважливішим і ключовим у багатьох сферах життя, але не існує його єдиного загальноприйнятого тлумачення. Втім, це пов'язано з основною властивістю – багатоаспектністю. Інформація – універсальний ресурс, який використовується всіма провідними галузями та є сукупністю відомостей, фактів, знань про їх компоненти, об'єкти, суб'єкти, що передаються прямо або опосередковано від джерела до споживача.

З розвитком інформаційно-комунікаційних технологій змінювалось і поняття інформації. Варто зазначити, що найбільш вдалим є визначення інформації в Законі України «Про внесення змін до Закону України «Про інформацію», прийнятого у 2011 році: «Інформація – будь-які відомості та/або дані, які можуть бути збережені на матеріальних носіях або відображені в електронному вигляді» [1].

Можна без перебільшення сказати, що сучасне суспільство є суспільством інформації. В процесі розвитку інформаційного суспільства, будь-який захист інформації, а в першу чергу, правовий, є основоположним аспектом безпеки кожної держави.

Стаття 19 Міжнародного пакту про громадянські та політичні права передбачає „свободу шукати, одержувати і поширювати будь-яку інформацію”. Стаття 10 Європейської Конвенції передбачає право одержувати і передавати інформацію.

Базові засади інформаційної безпеки нашої держави закладено у ряді статей Конституції України. Так, у ст. 34 Конституції України прописано: «Кожен має право вільно збирати, зберігати, використовувати і поширювати інформацію усно, письмово або в інший спосіб – на свій вибір» [2].

Реалізація права на інформацію не повинна порушувати громадські, політичні, економічні, соціальні, духовні, екологічні та інші права, свободи і законні інтереси інших громадян, права та інтереси юридичних осіб [3].

Існує певна сукупність правил доступу до інформації, яка складається з особливих вимог і правил зберігання та поширення інформації. Ці норми визначають діяльність особи, на яку покладено відповідальність за зберігання матеріальних носіїв інформації, встановлюють порядок певних засобів захисту інформації.

У час, коли весь світ перейшов до використання Інтернету, питання щодо захисту персональних даних в мережі та соціальних мережах, є одним з